

OM KYRKVÄRDEN OCH KNOT-JERKER M FL

(Vi skriver i Upplands-Bro nr 77)

Till att börja med vill jag omnämna den egendomliga ägofördelning, som ännu före 1920 rådde i Håbo-Tibble socken. Mina föräldrar ägde ett småbruk. Lilla Jädra, vars huvudbyggnad, en liten rödfärgad stuga, tydligen låg intill gårdsgränsen, ty en ca 30 m bred åker bakom den tillhörde en något större bondgård, B-by. Ännu en liknande åkerremsa fanns intill denna och den tillhörde Alby utgård under Aske i Håtuna. Endast ca 50 m väster om Lilla Jädra låg Stora Jädra, som var Håbo-Tibble Prästgård. En smal markremsa mellan de båda Jädragårdarna tillhörde förutnämnda B-by. Hur denna ägosplittring kommit till vet jag ingenting om.

På den mark, som tillhörde B-by, fanns före 1920 ett gammalt men rikt bärande äppelträd, troligen vinterfrukt. Varje höst kom "Blind-Ade" och "Fattigstu-Lotta" för att bärga fruktskörden. Det gick så till, att Ade tog sig upp i trädet, medan Lotta från marken försökte visa honom var äpplena fanns, vilket inte var så lätt, eftersom Lotta inte kunde skilja på väster och höger. En gång måste min mor ingripa, innan ilskan hos de båda alldeles tog överhand.

Resten av B-by-ägan var en liten åkerplätt, ibland utnyttjad som potatisland. En dag under sommarhalvåret kom "Knot-Jerker" dit körande ett oxpar, som släpade med sig en plog. Med i sällskapet var även kyrkvärden, ägaren till B-by. Jag var då en nyfiken 5-åring och jag ställde mig vid äppelträdet för att få se vad de skulle göra där. Jo, den lilla åkern skulle plöjas upp och kyrkvärden visade Knot-Jerker var han skulle sätta i plogen. Han fick också order om att styra oxarna mot en jordfast sten några meter längre fram, som han alltså måste väja för. Knot-Jerker, närmast en dvärg, ca 140 cm lång, orkade inte styra åt den sida om stenen som kyrkvärden befallt, vilket gjorde denne ursinnig. Han sprang fram och skrek: "Jag ska minsann lära dig jag att skilja på vänster och höger din stackare" och slog därmed till drängen, så att han for iväg som en vante, så långt tömmarna som hade hade runt livet räckte. Det blev för mycket för mig; jag sprang hem till mamma storgråtande.

Jag kan berätta ännu en episod om kyrkvärden, men till den var jag inte åsyna vittne. Vår närmaste granne var pastor Söderbaum och hans familj. Fru S fick en dag besök av en Håtuna fru och kaffetåren avnjöts ute på den öppna verandan. Ute på fälten kring prästgården pågick höbärgningen. Plötsligt stördes sommarfriden av en mycket ilsken röst: "Ett fång till vänster och ett till höger och så ett i mitten och hör sen din sakramentskade lymmel". "Vem var det som lät så arg?" sade Håtuna-

frun häpen, "Var det inte er kyrkvärd?". "Jo" sade fru S "det var det. Han håller på med att lära drängen lasta ett hölass, det var nog därför han lät litet högröstad. Han är dock vald till kyrkvärd på grund av sitt milda och kristliga liv och leverne!"

Själv har jag dock senare börjat tvivla på orsaken till detta val, sedan jag läst vad som än i dag står skrivet på väggen inne i Håbo-Tibble kyrka: "Kyrkorgelns restaurering är bekostad av kyrkvärden i B-by tillsammans med byggmästare Nyberg från Frötuna."

Tilläggas bör kanske att nämnda kyrkovärd hade en röst, som stundom kunde höras över minst halva socknen. Kanske var den medfödd, men troligare är att den uppövats under ordergivning till drängarna.

Hugo Håstedt